

שיר השירים (34)

בָּאָר מִים חַיִּים (ד-טו)

אמר רבי יוחנן, ארבעים ושמונה פעמים כתיב בתורה 'בָּאָר', כנגד ארבעים ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם (אבות פ"ו מ"ו), זהו שנאמר: "מעייני גנים, באר מים חיים" (שיר השירים רבה ד- לא). נער כבן שתים עשרה הגיע, ואמר לרב חיים זצ"ל שקשה לו להתמיד בלמודו. הוא מנסה, ואינו מצליח. הביט בו רב חיים זצ"ל רגע ארוך ואמר: לך טבול במקוה. שאל: מתי לטבול? ענה: מתי שקשה לך ללמוד. כעבור זמן נשאל לרב חיים זצ"ל מה המקור לסגולה זו, השיב: איני זוכר את המקרה, אבל אם ענית כן, אז זה מה ששמו בפי מן השמים לומר לו.
הגדה של פסח "תורת חיים" רב חיים קניבסקי זצ"ל

מַעַיְנֵי גַנִּים בָּאָר מִים חַיִּים וְנִזְלִים מִן הַבְּנוֹן (ד-טו)

חוזר הקב"ה ומזהיר את ישראל שידעו לשמור היטב על פתח גינתו של המלך, היא נשמתו הטהורה של האדם. לבל יחדור אליה יצר הרע להרוס את פרחי הגפן. לפי שמכונסת בתוך הנשמה "בָּאָר מִים חַיִּים", היא התורה הנקראת תורת חיים. ועוד קודם צאתו של האדם לאוויר העולם, בא מלאך ומלמדו את כל התורה כולה וגוף האדם מורכב ברמ"ח איברים ושס"ה גידים שהם כנגד רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה. לכן חובה קדושה מוטלת עליו לשמור על קדושת גנו של המלך לבל יבוא צר ואויב אל שערו להשחית את פרו. וכפי גודל זהירותו בשמירת "בָּאָר מִים חַיִּים", שברשותו, כך יזכהו הבורא לעוד "וְנִזְלִים מִן הַבְּנוֹן". כלומר יזיל עליו הקב"ה שפע רב של מים רוחניים מן "הַבְּנוֹן", הוא בית המקדש העליון, כמובא בדברי חז"ל הקדושים,

הגדה של פסח "שירת דוד"

עוֹרֵי צְפוֹן וּבוֹאֵי תִימָן הִפִּיחֵי גַנֵּי יְזֵלוּ בְשִׁמְיוֹ יָבֵא דוֹדֵי לְגַנּוֹ וְיֵאכְל פְּרֵי מְגִדְיוֹ (ד-טו)

דרשו בגמרא (זבחים קטז): תתנער אומה שמעשי קרבנותיה בצפון [שאינ בני נח מקריבים אלא עולה שטעונה צפון, "ובואי תימן", ותבוא אל המלך המשיח אומה שמעשי קרבנותיה בצפון ובדרום, אלו ישראל שמקריבים גם שלמים, שמעשיהם גם בדרום. וקשה, שהרי בן נח מקריב בבמה, ואין צפון בבמה (זבחים קיב): ויש לומר שהמדובר בגוי ששלח עולה לבית המקדש, וקרבה עולה כדינה בצפון. ויש לפרש סוף הפסוק: "הִפִּיחֵי גַנֵּי יְזֵלוּ בְשִׁמְיוֹ", זו הקטורת שגדלה בגינת ורדים שבירושלים (ב"ק פב: וברש"י). שישראל יכול להביא אחד מסממני הקטורת ולמוסרה לציבור, וגוי

אינו יכול להשתתף בה. "וְיֵאכְל פְּרֵי מְגִדְיוֹ", אלו שלמים הנאכלים, שאינם בבני נח.

הגדה של פסח "תורת חיים" רב חיים קניבסקי זצ"ל

עוֹרֵי צְפוֹן וּבוֹאֵי תִימָן הִפִּיחֵי גַנֵּי יְזֵלוּ בְשִׁמְיוֹ יָבֵא דוֹדֵי לְגַנּוֹ וְיֵאכְל פְּרֵי מְגִדְיוֹ (ד-טו)

בספר "לקוטי רצב"א" הביא ביאור נפלא על כך, בשמו של הגאון רבי חיים מוואלוז'ין: אמרו חז"ל (ב"ב כה:): הרוצה שיחכים, ידרים, ושיעשיר יצפין, וסימניך: שולחן בצפון ומנורה בדרום, ולכן העוסק בתורה יתואר שפונה הוא לדרום, מקום המנורה, והעוסק שלא לשמה, כגון לשם ממון ופרנסה, פונה לצד צפון, מקום השולחן ולחם הפנים. ואמנם, חז"ל התירו ללמוד אף שלא לשמה וכדברי רב יהודה אמר רב (פסחים נ:): לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אף שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה, בא לשמה, וזו כוונת הפסוק: "עוֹרֵי צְפוֹן", כלומר: תחילת ההתעוררות לתורה יכולה להיות גם שלא לשמה, לצד צפון, אך "ובואי תימן", כלומר: היעוד הסופי הוא שיטעם את נעימות וקדושת התורה עד שיבוא לצד דרום, דהיינו: יעסוק בתורה לשמה.

ספר "כמוצא שלל רב, שיר השירים"

עוֹרֵי צְפוֹן וּבוֹאֵי תִימָן הִפִּיחֵי גַנֵּי יְזֵלוּ בְשִׁמְיוֹ יָבֵא דוֹדֵי לְגַנּוֹ וְיֵאכְל פְּרֵי מְגִדְיוֹ (ד-טו)

אומרת הגמרא (סוכה נב:): "ואת הצפוני ארחיק מעליכם", זה היצר הרע שצפון ועומד בלבו של אדם, וכשרואה היצר הרע שהאדם מתחזק ומתעצם בלימוד התורה ומוסר נפשו כדי לקיים את מצוות ה' והוא שומר על גנו ואינו נותן ליצר הרע דריסת רגל בגבולו, הרי שהיצר הרע מתפעל ונפעם מהתנהגותו של אותו אדם, והוא בכבודו ובעצמו מתעורר להמליץ טוב בעדו לפני שוכן מעונה. וזהו "עוֹרֵי צְפוֹן", היצר הצפוני מתעורר להפך בזכותו ולהיות לו לסניגור בבחינת מלאך רע עונה בעל כוחו אמן.
הגדה של פסח "שירת דוד"

יָבֵא דוֹדֵי לְגַנּוֹ וְיֵאכְל פְּרֵי מְגִדְיוֹ (ד-טו)

דהיינו מבקש, רבונו של עולם, בוא אל הגן שהפקדת בידי וראה כיצד שמרתי עליו מכל משמר ונזהרתי שלא יכנס בו צר ואויב, והאיך עיבדתי אותו כראוי והצאתי ממנו פירות רוחניים משובחים וטובים. ומעתה מוזמן ריבון העולם לאכול מפרי מגני ולהינות מפרי מעשי ידי שיגעתי בהם לכבודך ויהא ריח גני עולה לפניך לריח ניחוח ולנחת רוח.

הגדה של פסח "שירת דוד"

הַפִּיחִי גַנִּי יִזְלוּ בְשִׁמְיוֹ יָבֵא דוֹדֵי לְגַנוֹ וַיֹּאכֵל פְּרֵי מִגְדֵּיו
(ד-טז)

שמחת האדם היא ללא גבולות כאשר מרגיש את אהבת ה' יוקדת בו. "יִזְלוּ בְשִׁמְיוֹ" אהבת ה' ויראתו כביכול נוזלים הימנו, ואז מתעורר האדם בשיר לאמור: "יבוא דודי לגנו".

אֲנִי יִשְׁנֶה וְלִפִּי עֵר קוֹל דוֹדֵי דוֹפֵק (ה. ב)

משל נפלא אמר על כך הגאון רבי יוסף צבי דושינסקי: כאשר רופא מגיע לטפל בחולה מסוכן, אזי הוא מזריק לגופו תרופה באמצעות מחט חדה, ובעת שהוא דוקר את החולה במחט, הוא מביט בו: אם הרגיש החולה בדקירה, הרי זה סימן טוב, כי זה הוכחה שיש עדיין חיים בגופו, ויש תקוה שיתרפא. אולם אם חלילה החולה כבר אינו מרגיש כאשר דוקרים את גופו, הרי מכך לומד הרופא שמצבו חמור וסיכויי להתרפא קטנים. כך בחולי הגוף, כך בחולי הנפש: אדם שהתרחק מדרך התורה, כאשר באה עליו צרה הוא מרגיש שיד ה' עשתה זאת, אזי יוכל להתרפא מנגעי עוונותיו, וכלשון הפסוקים (דברים ל, א-ב): "והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה וכו' ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו וכו' ושב ה' אלוקיך את שבותך ורחמך". וזו כוונת הפסוק שלפנינו: אף "אֲנִי יִשְׁנֶה", מן המצוות, בכל זאת "וְלִפִּי עֵר", ואינני מן הנדחים לגמרי מלהתקרב אל ה', והראיה לכך: שהרי "קוֹל דוֹדֵי דוֹפֵק", אני שומע ומרגיש כי הקב"ה הוא הדופק ושולח לי יסורים כדי לדכאני, ולכן יש תקוה שאשוב אל ה' בכל לב ונפש.

ספר "כמוצא שלל רב, שיר השירים"

פְּתַחֵי לִי אֲחֻזַּי רַעֲיָתִי יוֹנְתֵי תַמְתִּי (ה. ב)

"פְּתַחֵי לִי", רבי ינאי אומר, אמר הקב"ה לישראל: בני, פתחו פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו (שיר השירים רבה. ה.ו). שנינו (קידושין ל:): שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. שנאמר: "צופה רשע לצדיק להמיתו, ה' לא יעזבנו בידו" (תהלים לו. לב). הרי שללא סיעתא דשמיא אין להשיג רוחניות. אבל הובטחנו סיעתא דשמיא והבא ליטהר מסייעין לו (יומא ל:), ומצוה גוררת מצוה. ברם, את המצוה הראשונה, את הבא לטהר, עלינו לעשות בעצמנו. ועלינו לדעת, שהיחס בין המעשה שלנו, ובואנו לטהר, לבין הסיעתא דשמיא שתורעף עלינו, הוא כיחס שבין חודה של מחט לפתחים, לא פתח אחד בלבד, אלא פתחים רבים, שכל אחד מהם, עגלות וקרונות נכנסו. זאת ועוד: אין הכוונה שנפתחו לכל הפחות כפתחו של מחט והלואי שנפתח יותר, וכתגובה יפתחו לנו שערי ענק. לא כן הוא, אלא ככל שנפתח תהיה הסיעתא דשמיא, כיחס של חוד המחט לשערי ענק! היחס שבין קפיצת נחשון לים לבין

בקיעתו, ועשרה ניסים שנעשו בו, ומאתים וחמישים המכות, וגילוי השכינה!

"הגדה של פסח, אהלי תורה" רב שטיינמן זצ"ל

הלכה: עלוני שבת שיש חשש שיקראו בהם בשעת התפילה. אדם המחלק בבתי כנסת 'עלוני שבת' ובהם דברי תורה, אלא שהוא מסתפק האם להפיץ את העלונים כיון שיש הקוראים בהם בזמן התפילה, או שמא יטלטלנו אותם לביתם במקום שאין עירוב מה יעשה? אם מודפס על העלון שאין לקרוא בו בשעת התפילה, אין לחשוש, כיון שעם ישראל קדושים הם ויש להניח שלא יטלטלו את העלונים מרשות לרשות ולא יקראו בהם בשעת התפילה, וכל מי שקורא בהם בשעת התפילה או מטלטלם אין זה באחריותו של המפיץ, ויש בחלקותם של העלונים הללו משום זיכוי הרבים.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: הכישרון הכי גדול בחיים זה היכולת להעניק לאחרים. ספר "שמחה"

חקירה: השבת אבידה: מדיני ממונות, או מדיני איסורים (שמצווה להחזיר) (גר"א חו"מ קנה. ח. רמב"ם-ממון, רא"ש ב"ב-ח-א. איסור. דן בדבריו שיעור ר' שמואל ב"מ ח"ב עמוד קג).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: שאלת חכם: עני מרוד הסב אל שולחנו של עשיר קמצן. הגישו לפניו קציצה של בשר, הציץ בה וראה, שהלחם מרובה בה מן הבשר, היה חוכך בדעתו ומהסס, משנשאל לסיבת היסוסו, נענה ואמר: דומני שיש שאלה בקציצה זו. שאלה? תמה בעל הבית, הלא הבשר הוא חלק למהדרין! נתחייך העני ואמר: לא לבשר אני חושש, כי אפילו אם נמצא בו חשש כלשהו הריהו בטל בשישים, השאלה נוגעת לעצם הקציצה שאם חייבת היא בהמוציא.

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף עט)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלורי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זורה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'זליט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, לינה רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr